

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē sundarakāṇḍē

॥ ēkādaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ēkādaśaḥ sargaḥ ॥

nāsau sītēti niścitya hanumatā punarantaḥpurē pānabhūmau
ca sītāyā anusandhānaṃ tanmanasi dharmalōpāśaṅkā tasyāḥ
svatō nivāraṇaṃ ca

avadhūya ca tāṃ buddhiṃ
babhūvāvasthitastadā |
jagāma cāparāṃ cintāṃ
sītāṃ prati mahākapiḥ ॥ 5.11.1 ॥

na rāmēṇa viyuktā sā
svaptumarhati bhāminī |
na bhōktuṃ nāpyalaṅkartuṃ
na pānamupasēvitum ॥ 5.11.2 ॥

nānyaṃ naramupasthātuṃ
surāṇāmapī cēśvaram |
na hi rāmasamaḥ kaścid
vidyatē tridaśēśvapi ॥ 5.11.3 ॥

anyēyamiti niścitya
bhūyastatra cacāra saḥ |
pānabhūmau hariśrēṣṭhaḥ
sītāsandarśanōtsukaḥ ॥ 5.11.4 ॥

krīḍitēnāparāḥ klāntā
 gītēna ca tathāparāḥ |
 nṛtyēna cāparāḥ klāntāḥ
 pānaviprahatāstathā || 5.11.5 ||

murajēṣu mṛdaṅgēṣu
 cēlikāsu ca saṁsthitāḥ |
 tathā'staraṇamukhyēṣu
 saṁviṣṭāścāparāḥ striyaḥ || 5.11.6 ||

aṅganānāṃ sahasrēṇa
 bhūṣitēna vibhūṣaṇaiḥ |
 rūpasamlāpaśīlēna
 yuktagītārthabhāṣiṇā || 5.11.7 ||

dēśakālābhiyuktēna
 yuktavākyābhidhāyinā |
 ratādhikēna saṁyuktāṃ
 dadarśa hariyūthapaḥ || 5.11.8 ||

anyatrāpi varastrīṇāṃ
 rūpasamlāpaśāyinām |
 sahasraṃ yuvatīnāṃ tu
 prasuptaṃ sa dadarśa ha || 5.11.9 ||

dēśakālābhiyuktaṃ tu
 yuktāvākyābhidhāyi tat |
 ratāviratasamsuptaṃ
 dadarśa hariyūthapaḥ || 5.11.10 ||

tāsāṃ madhyē mahābāhuḥ
 śuśubhē rākṣasēśvaraḥ |
 gōṣṭhē mahati mukhyānām
 gavāṃ madhyē yathā vṛṣaḥ || 5.11.11 ||

sa rākṣasēndraḥ śuśubhē
 tābhiḥ parivṛtaḥ svayam |
 karēṇubhīryathāranyē
 parikīrṇō mahādvipaḥ || 5.11.12 ||

sarvakāmairupētāṃ ca
 pānabhūmiṃ mahātmanaḥ |
 dadarśa kapiśārdūla -
 stasya rakṣaḥpatēgrhē || 5.11.13 ||

mṛgāṇāṃ mahiṣāṇāṃ ca
 varāhāṇāṃ ca bhāgaśaḥ |
 tatra nyastāni māṃsāni
 pānabhūmau dadarśa saḥ || 5.11.14 ||

raukmēṣu ca viśālēṣu
 bhājanēṣvapyabhakṣitān |
 dadarśa kapiśārdulō
 mayūrān kukkuṭāṃstathā || 5.11.15 ||

varāhavādhriṇasakān
 dadhisauvarcalāyutān |
 śalyān mṛgamayūrāṃśca
 hanumānanvavaikṣata || 5.11.16 ||

kṛkalān vividhāṃśchāgā -
 ñchaśakānardhabhakṣitān |
 mahiṣānēkaśalyāṃśca
 mēṣāṃśca kṛtaniṣṭhitān || 5.11.17 ||

lēhyānuccāvacān pēyān
 bhōjyānyuccāvacāni ca |
 tathāmlalavaṇōttaṃsai -
 rvividhai rāgakhāṇḍavaiḥ || 5.11.18 ||

mahānūpurakēyūrai -
 rapavidddhairmahādhanaiḥ |
 pānabhājanavikṣiptaiḥ
 phalaiśca vividhairapi || 5.11.19 ||

kṛtapuṣpōpahārā bhū -
 radhikāṃ puṣyati śriyam |
 tatra tatra ca vinyastaiḥ
 suśliṣṭaśayanāsanaiḥ || 5.11.20 ||

pānabhūmirvinā vahnim
 pradīptēvōpalakṣyatē |
 bahuprakārairvividhai -
 rvarasaṃskārasaṃskṛtaiḥ || 5.11.21 ||

māṃsaiḥ kuśalasaṃyuktaiḥ
 pānabhūmigataiḥ prṭhak |
 divyāḥ prasannā vividhāḥ
 surāḥ kṛtasurā api || 5.11.22 ||

śarkarāsavamādhvīkāḥ
 puṣpāsavaphalāsavāḥ |
 vāsacūrṇaiśca vividhai -
 rmṛṣṭāstaiḥ pṛthak pṛthak || 5.11.23 ||

santatā śuśubhē bhūmi -
 rmālyaiśca bahusaṁsthitaiḥ |
 hiraṇmayaiśca kalaśai -
 rbhājanaiḥ sphāṭikairapi || 5.11.24 ||

jāmbūnadamayaiścānyaiḥ
 karakairabhisaṁvṛtā |
 rājatēṣu ca kumbhēṣu
 jāmbūnadamayēṣu ca || 5.11.25 ||

pānaśrēṣṭhāṃ tathā bhūmiṃ
 kapistatra dadarśa saḥ |
 sō'paśyacchātakumbhāni
 sīdhormaṇimayāni ca || 5.11.26 ||

tāni tāni ca pūrṇāni
 bhājanāni mahākapiḥ |
 kvacidardhāvaśēṣāṇi
 kvacit pītānyaśēṣataḥ || 5.11.27 ||

kvacinnaiva prapītāni
 pānāni sa dadarśa ha |
 kvacid bhakṣyāṃśca vividhān
 kvacit pānāni bhāgaśaḥ || 5.11.28 ||

kvacidardhāvaśēṣāṇi
 paśyan vai vicacāra ha |
 śayanānyatra nārīṇām
 śūnyāni bahudhā punaḥ |
 parasparam samāśliṣya
 kāścīt suptāvarāṅganāḥ || 5.11.29 ||

kācicca vastramanyasyā
 apahr̥tyōpaguhya ca |
 upagamyābalā suptā
 nidrābalaparājitā || 5.11.30 ||

tāsāmucchvāsavātēna
 vastram mālyam ca gātrajam |
 nātyartham spandatē citram
 prāpya mandamivānilam || 5.11.31 ||

candanasya ca śītasya
 sīdhōrmadhurasasya ca |
 vividhasya ca mālyasya
 puṣpasya vividhasya ca || 5.11.32 ||

bahudhā mārutastasya
 gandham vividhamudvahan |
 snānānām candanānām ca
 dhūpānām caiva mūrchitaḥ || 5.11.33 ||

pravavau surabhīrgandhō
 vimānē puṣpakē tadā |

śyāmāvadātāstatrānyāḥ
kāścīt kṛṣṇā varāṅganāḥ || 5.11.34 ||

kāścīt kāñcanavarṇāṅgyaḥ
pramadā rākṣasālayē |
tāsāṃ nidrāvaśatvācca
madanēna vimūrchitam || 5.11.35 ||

padminīnāṃ prasuptānāṃ
rūpamāsīd yathaiva hi |
ēvaṃ sarvamaśēṣēṇa
rāvaṇāntaḥ puraṃ kapiḥ |
dadarśa sa mahātējā
na dadarśa ca jānakīm || 5.11.36 ||

nirīkṣamāṇaśca tata -
stāḥ striyaḥ sa mahākapiḥ |
jagāma mahatīm śaṅkāṃ
dharmasādhvasaśaṅkitaḥ || 5.11.37 ||

paradārāvarōdhasya
prasuptasya nirīkṣaṇam |
idaṃ khalu mamātyartham
dharmalōpaṃ kariṣyati || 5.11.38 ||

na hi mē paradārāṇāṃ
dṛṣṭirviṣayavartinī |
ayaṃ cātra mayā dṛṣṭaḥ
paradāraparigrahaḥ || 5.11.39 ||

tasya prādurabhūccintā
 punaranyā manasvinaḥ |
 niścitaikāntacittasya
 kāryaniścayadarśinī || 5.11.40 ||

kāmaṃ dṛṣṭā mayā sarvā
 viśvastā rāvaṇastriyaḥ |
 na tu mē manasā kiñcid
 vaikṛtyamupapadyatē || 5.11.41 ||

manō hi hētuḥ sarvēṣā -
 mindriyāṇāṃ pravartanē |
 śubhāśubhāsvavasthāsu
 tacca mē suvyavasthitam || 5.11.42 ||

nānyatra hi mayā śakyā
 vaidēhī parimārgitum |
 striyō hi strīṣu dṛśyantē
 sadā samparimārgaṇē || 5.11.43 ||

yasya sattvasya yā yōni -
 stasyāṃ tat parimārgatē |
 na śakyaṃ pramadā naṣṭā
 mṛgīṣu parimārgitum || 5.11.44 ||

tadidaṃ mārgitaṃ tāva -
 cchuddhēna manasā mayā |
 rāvaṇāntaḥpuraṃ sarvaṃ
 dṛśyatē na ca jānakī || 5.11.45 ||

dēvagandharvakanyāśca
 nāgakanyāśca vīryavān |
 avēkṣamāṇō hanumān
 naivāpaśyata jānakīm || 5.11.46 ||

tāmapaśyan kapistatra
 paśyañścānyā varastriyaḥ |
 apakramya tadā vīraḥ
 prasthātumupacakramē || 5.11.47 ||

sa bhūyaḥ sarvataḥ śrīmān
 mārutiryatnamāśritaḥ |
 āpānabhūmimutsrjya
 tāṃ vicētuṃ pracakramē || 5.11.48 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 sundarakāṇḍē ēkādaśaḥ sargaḥ ||